

P7_TA-PROV(2014)0108

Oikeus koulutukseen Transnistrian alueella

Euroopan parlamentin päätöslauselma 6. helmikuuta 2014 Transnistriasta (2014/2552(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Moldovan tasavallan ja Euroopan unionin välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 1998,
- ottaa huomioon Moldovan tasavaltaa koskevan toimintasuunnitelman, joka hyväksyttiin EU:n ja Moldovan tasavallan yhteistyöneuvoston 22. helmikuuta 2005 pidetyssä seitsemännessä kokouksessa,
- ottaa huomioon EU:n ja Moldovan tasavallan itäisen kumppanuuden huippukokouksessa Vilnassa 29. marraskuuta 2013 parafoiman assosiaatiosopimuksen,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuren jaoston 19. lokakuuta 2012 tekemän päätöksen asiassa Catan ja 27 muuta vastaan Moldova ja Venäjä (N:o 43370/04),
- ottaa huomioon Istanbulissa vuonna 1999 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) huippukokouksen ja Portossa vuonna 2002 pidetyn Etyjin ministerikokouksen julkilausumat,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Moldovan tasavallan tilanteesta, erityisesti 15. syyskuuta 2011 annetun päätöslauselman assosiaatiosopimuksesta¹ sekä päätöslauselmat Transnistrian alueen tilanteesta,
- ottaa huomioon 12. syyskuuta 2013 antamansa päätöslauselman Venäjän harjoittamasta painostuksesta itäisiä kumppanimaita kohtaan (Vilnassa pidettävän itäisen kumppanuuden huippukokouksen yhteydessä)² ja 12. joulukuuta 2013 antamansa päätöslauselman Vilnan huippukokouksen tuloksista ja itäisen kumppanuuden tulevaisuudesta etenkin Ukrainan suhteen³,
- ottaa huomioon, että Moldovan tasavallan perustuslakituomioistuimen 5. joulukuuta 2013 antaman tuomion mukaan maan virallinen kieli on romania ja että Transnistrian viranomaisiksi julistautuneet tahot rajoittavat romaniankielistä opetusta,
- ottaa huomioon EU:n ja Moldovan tasavallan parlamentaarisen yhteistyövaliokunnan kokousten suositukset, erityisesti ne, jotka liittyvät oikeuteen saada koulutusta Transnistrian alueella,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 4 kohdan,

---

¹ EUVL C 51 E, 22.2.2013, s. 108.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0383.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0595.

- A. ottaa huomioon, että Moldovan tasavallan Transnistrian alueella vuonna 1992 käyty sota johti separatistisen, laittoman ja autoritaarisen hallinnon syntyyn alueella; ottaa huomioon, että pitkittynyt konflikti jatkuu yhä ja ihmisoikeusrikkomukset ovat edelleen törkeitä ja yleisiä, mukaan luettuna koulutussektorilla ja koulujen toiminnassa;
- B. toteaa, että poliittista puuttumista opetukseen ei voida hyväksyä; katsoo, että Transnistrian tilanteen ratkaisua etsivien osapuolten olisi varmistettava, että koulutus alueella on ilmaista ja syrjimätöntä ja että koululaitoksen toiminta on säännöllistä ja että lasten ja henkilökunnan turvallisuus olisivat ensisijaisia;
- C. ottaa huomioon, että Gagausian alueen viranomaiset järjestivät alueellisen kansanäänestyksen maan ulkopoliittisesta linjasta 2. helmikuuta 2014; ottaa huomioon, että keskushallinto ja toimivaltaiset oikeusviranomaiset pitivät tätä kansanäänestystä laittomana;
- D. ottaa huomioon, että Transnistriaa koskevia neuvotteluja on käyty vuodesta 1992 lähtien ns. 5+2-muodossa, mutta sellaista kestäväää ratkaisua ei ole löydetty, jossa otettaisiin huomioon Moldovan tasavallan alueellinen koskemattomuus ja itsemääräämisoikeus, huolimatta edellä mainituista kansainvälisistä päätöksistä; ottaa huomioon, että Venäjän joukkoja on edelleen sijoitettuina Transnistriaan;
- E. ottaa huomioon, että 5+2-neuvottelut aloitettiin uudelleen vuonna 2011 ja että koulutustyöryhmä on kokoontunut sen jälkeen;
- F. panee merkille, että jännitteet ovat kiristyneet, sillä Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot ovat häirinneet neuvotteluja jatkuvasti; ottaa huomioon, että 5+2-neuvottelujen seuraava kierros on alustavasti sovittu alkavaksi 27–28. helmikuuta 2014 ja että kyseessä on uusi mahdollisuus avata umpisolmu ja saavuttaa huomattavaa edistystä;
- G. toteaa, että marraskuun 2012 Etyj-raportissa luetellaan kahdeksan latinalaisia aakkosia käyttävää koulua, jotka pystyvät jatkamaan opetusta opetusministeriön tuella ja joista kuusi toimii Transnistrian hallitsemalla alueella ja kaksi joen vasemmalla rannalla Moldovan tasavallan hallitsemalla alueella, mikä tekee oppilaiden päivittäisistä koulumatkoista erittäin hankalia; ottaa huomioon, että raportissa korostettiin näiden koulujen vaikeaa tilannetta muun muassa vuokrasopimusten ja rakennusten huonon kunnon, vapaan liikkuvuuden, tavarakuljetusten, terveydenhoidon, turvallisuuden ja hygienian, oppilasmäärien pienenemisen, vanhempiin ja opettajiin kohdistuvan painostuksen, oikeudellisen aseman sekä Rîbniţan rakennuksen ja aiemmin Grigoriopolissa ja Dubăsarissa sijainneiden koulujen erityistilanteen suhteen;
- H. toteaa, että joulukuussa 2013 Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot käynnistivät uudelleen aggressiivisen kampanjan kahdeksaa romaniankielistä koulua vastaan ja toimet sisälsivät hallinnollisen painostuksen lisäksi viranomaisina itseään pitävien tahojen ilmoituksia sellaisten koulujen lopettamisesta, jotka eivät tunnusta separatistihallituksen käskyvaltaa;
- I. ottaa huomioon, että tiraspolilaisen Lucian Blagan lukion monet opettajat ovat joutuneet separatistijoukkojen lainvastaisiin kuulusteluihin, joissa heitä on painostettu maksamaan veronsa Transnistrian viranomaisina itseään pitävälle taholle eikä Moldovan valtiolle; toteaa, että viranomaisina itseään pitävät tahot jäädyttivät lainvastaisesti koulun pankkitilit useaksi viikoksi tammikuussa 2014; toteaa, että 5. helmikuuta 2014 Lucian

Blagan lukion rehtori, kirjanpitäjä ja autonkuljettaja pidätettiin heidän kuljettaessaan lukion henkilöstön palkkoja;

- J. ottaa huomioon, että 27. tammikuuta 2014 pidetyssä koulutustyöryhmän kokouksessa Chişinăussa ei kyetty ratkaisemaan romaniankielisten koulujen ongelmia; toteaa, että väliaikaisena ratkaisuna päätettiin toteuttaa yhteistarkastukset kyseisissä kouluissa;
- K. ottaa huomioon, että Etyjin edustusto Moldovassa on tarkkaillut romaniankielisten koulujen toimintaa alkaen vuoden 2004 kriisistä, jolloin Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot ryhtyivät toimiin niitä alueen kahdeksaa alueen koulua, joiden toiminnasta vastaavat Moldovan viranomaiset ja jotka noudattavat moldovalaista opetussuunnitelmaa; ottaa huomioon, että Etyj toimii välittäjänä Moldovan keskushallituksen ja Transnistrian opetusviranomaisten välillä, jotta nykyisiin ongelmiin löydettäisiin ratkaisuja ja estettäisiin uusien kriisien syntyminen; toteaa, että Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot ovat rajoittaneet Etyjin edustuston pääsyä alueelle ja kieltäneet edustuston päälliköltä pääsyn kokonaan 1. helmikuuta 2014 alkaen;
- L. panee merkille Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuren jaoston 19. lokakuuta 2012 tekemän päätöksen asiassa Catan ja 27 muuta vastaan Moldova ja Venäjä, jossa Venäjän federaation todettiin toimineen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen liitettyyn pöytäkirjaan nro 1 sisältyvän 2 artiklan vastaisesti;
- M. ottaa huomioon, että Moldovan tasavalta on edistynyt suuresti suhteidensa lähentämisessä Euroopan unioniin, ja assosiaatiosopimus on tilaisuus koko maalle – ja myös Transnistrian ja Gagausian kaltaisille alueille – tiivistää suhteita EU:hun ja omaksua eurooppalaisia arvoja ja normeja samalla kun maan talouden näkymiä kohennetaan;
- N. toteaa, että koulutus on ala, jossa tulevalle yhteistyölle on suuria mahdollisuuksia kaikista arkaluontoisista seikoista huolimatta;
- 1. pitää erityisen valitettavana, että Transnistrian alueella ei kunnioiteta ihmisoikeuksia edes opetusallalla;
- 2. tuomitsee kouluopetuksen politisoinnin, pitää oikeutta koulutukseen perusoikeutena ja kehottaa noudattamaan kyseistä oikeutta täysimääräisesti ja lopettamaan kaiken painostuksen Transnistrian romaniankielisiä kouluja kohtaan;
- 3. pitää valitettavana, että edellä mainitut ongelmat ovat vaikuttaneet merkittävästi romaniankielisten koulujen oppilasmäärien vähenemiseen; arvostelee jyrkästi näille kouluille Transnistriassa määrättyjä, muita kouluja korkeampia sähkö- ja vesimaksuja ja katsoo, että rakennusten kunnan ja vuokrasopimusten epämääräinen tilanne aiheuttavat kouluille ja niiden oppilaille suurta epävarmuutta;
- 4. tuomitsee kasvavan hallinnollisen painostuksen, jota Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot harjoittavat etenkin korkeampien vuokrien, vapaiden vuokrasopimusten lakkauttamisen (Corjovan ja Roghin lukiot), pankkitilien käyttörajoitusten ja opettajien uhkailun (Lucian Blagan lukio, tammikuu 2014) muodossa, mikä päättyi lukion rehtorin, kirjanpitäjän ja autonkuljettajan pidättämiseen 5. helmikuuta 2014;

5. vaatii Transnistrian viranomaisina itseään pitäviä tahoja kunnioittamaan täysimääräisesti oikeutta äidinkielisten kouluopetukseen ja asettamaan lasten ja henkilöstön turvallisuuden etusijalle;
6. kehottaa viranomaisia varmistamaan, että lapsia ja vanhempia suojellaan nykyisen poliittisen tilanteen kielteisiltä seurauksilta, ja etsimään ratkaisuja, jotka ovat kyseisten lasten ja heidän vanhempiensa etujen mukaisia;
7. panee merkille, että romaniankielisten koulujen yhteistarkastuksista 10.–20. maaliskuuta 2013 oli tehty sopimus;
8. tuomitsee Transnistrian viranomaisina itseään pitävien tahojen olemattoman osallistumisen 5+2-neuvotteluihin, minkä seurauksena neuvottelut eivät ole edenneet juuri lähtöruutua pitemmälle;
9. korostaa, että EU on sitoutunut tiukasti Moldovan tasavallan alueelliseen koskemattomuuteen ja kehottaa EU:ta osallistumaan tiiviimmin tämän lähinaapurustossa käytävän konfliktin ratkaisemiseen esimerkiksi korottamalla EU:n asemaa neuvottelukumppaniksi; ilmaisee tukensa vuoropuhelulle, sillä se on ainoa väline näin arkaluontoisten ja tärkeiden asioiden selvittämiseksi ja pitkän aikavälin ratkaisujen varmistamiseksi;
10. katsoo, että Moldovan tasavallan ja koko alueen vauraus ja vakaus kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä voidaan saavuttaa vasta kun Transnistrian konfliktiin on löydetty rauhanomainen ratkaisu;
11. kehottaa Etyjiä jatkamaan tarkkailua ja neuvottelujen helpottamista koskevaa toimintaansa ja puolustamaan Transnistrian romaniankielisten koulujen oppilaiden oikeutta opetukseen; kehottaa myös Transnistrian viranomaisina itseään pitäviä tahoja yhteistoimintaan Etyjin Moldovassa olevan edustuston kanssa ja päästämään sen edustajat alueelleen;
12. kehottaa korkeaa edustajaa käsittelemään koulutusta koskevaa oikeutta seuraavissa 5+2-neuvotteluissa helmikuussa 2014, kiinnittämään tarkempaa huomiota 5+2-muotoisiin neuvotteluihin ja toimimaan kaikilla tasoilla, myös kahdenvälisissä huippukokouksissa, kaikkien niiden osapuolten kanssa, jotka voivat auttaa nopean, kattavan ja rauhanomaisen ratkaisun löytämisessä Transnistrian konfliktiin;
13. kehottaa Venäjän federaatiota panemaan täysimääräisesti täytäntöön Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion, jossa Venäjän katsottiin loukanneen koulutusta koskevaa oikeutta Transnistrian alueen romaniankielisten moldovalaiskoulujen tapauksissa;
14. panee merkille, että Venäjän joukkojen läsnäolo johtaa ilmapiiriin, joka vaarantaa ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja edistämisen alueella; kehottaa Venäjän federaatiota lopettamaan viipymättä tukensa Transnistrian viranomaisina itseään pitävälle taholle ja noudattamaan sitoumuksiaan, jotka se antoi Euroopan neuvostossa vuonna 1996 ja joihin viitattiin Etyjin päätöksissä (Istanbul 1999 ja Porto 2002) Venäjän joukkojen ja aseistuksen vetämisestä pois Moldovan tasavallan alueelta; kehottaa myös korvaamaan kyseiset joukot siviilirauhanturvaajilla;

15. kehottaa paikallisia viranomaisia noudattamaan pidättyväisyyttä myös Gagausiassa sekä kunnioittamaan täysimääräisesti Moldovan tasavallan perustuslakia, johon sisältyy vähemmistöjen suojelu; kannustaa vuoropuheluun Moldovan keskushallituksen kanssa, jotta välttyttäisiin yksipuolisilta päätöksiltä;
16. kehottaa neuvostoa ja jäsenvaltioita hyväksymään nopean menettelyn, jolla voidaan ottaa käyttöön viisumivapaus Moldovan tasavallan kanssa tulevan kesän aikana, koska tällä olisi myönteinen vaikutus kaikkiin kansalaisiin myös opetusallalla;
17. kehottaa komissiota nopeuttamaan teknisiä menettelyjä assosiaatiosopimuksen ja myös pitkälle menevää ja laaja-alaista kauppaa-alueen koskevan sopimuksen allekirjoittamisen ja väliaikaisen soveltamisen valmistelun valmistelemiseksi;
18. katsoo, että sosiaalinen edistys, ihmisoikeustilanteen paraneminen ja Transnistrian talouden modernisointi etenisivät myös, jos Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot panisivat täytäntöön assosiaatiosopimusten ja myös pitkälle menevää ja laaja-alaista kauppaa-alueen koskevan sopimuksen määräykset;
19. kehottaa komissiota käyttämään myös demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevaa eurooppalaista rahoitusvälinettä tukemaan Transnistrian väestöä suoraan ja kehittämään ohjelmia tukeakseen kansalaisyhteiskunnan, tiedon, koulutuksen ja vapaan tiedonvälityksen saatavuutta, jonka Transnistrian viranomaisina itseään pitävät tahot ovat evänneet;
20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Moldovan tasavallan hallitukselle ja parlamentille, Romanian tasavallan hallitukselle, Ukrainan tasavallan hallitukselle, Venäjän federaation hallitukselle, Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle, Etyjin pääsihteerille ja Euroopan neuvoston pääsihteerille.